Fişe de evaluare pentru romanul «Ciocoii vechi şi noi» de Nicolae Filimon
Unitatea ROMANUL, clasa a X-a

prof. Rusu Inga
C. N. «Avram Iancu» Ştei, Bihor

Fişa 1

Într-o dimineaţă din luna lui octombrie anul 1814, un june de 22 de ani, scurt la statură, cu faţa oacheşă, ochi negri, plini de viclenie, un nas drept şi cu vârful cam ridicat în sus, ce indică ambiţiunea şi mândria grosolană, îmbrăcat cu un anteriu de şamalagea rupt în spate; cu picioarele goale băgate în nişte iminei de saftian care fuseseră odată roşii, dar îşi pierduseră culoarea din cauza vechimii; la încingătoare cu nişte călimări colosale de alamă; un astfel de june sta în scara caselor marelui postelnic Tuzluc, rezimat de stâlpul intrării şi absorbit în nişte meditaţiuni care, reflectându-se în trăsăturile feţei sale lăsau să se vadă până la evidenţă că gândirea ce-l preocupa nu era decât planuri ambiţioase, ce închipuirea lui cea vie îi punea înainte, şi obstacolile ce întâmpină în realizarea lor. Nu trecu mult şi se auziră paşii cei leneşi şi gravi ai marelui postelnic, ce cobora scara cu o cadenţă simetrică. Junele, a cărui atenţiune era aţintită la cea mai mică mişcare ce se petrecea, auzi şi el acest zgomot şi cu un aer în care se vedea foarte curat neliniştea, ridică de la pământ două cutii cu păstrăvi şi câteva găini; apoi vârî măchinăliceşte mâna în sân şi scoase un plic sigilat; iar după ce îşi strânse fermeneaua la piept şi-şi luă caucul din cap, lăsând să se vadă o căpăţână rasă peste tot şi numai în creştet cu vreo câteva fire de păr, luă o poziţie umilitoare şi aşteptă sosirea boierului. În fine postelnicul apăru în scară îmbrăcat cu anteriu de cutnie ca guşa porumbului, încins peste mijloc cu un şal de Ţarigrad, cu işlicul în cap şi învelit până la ochi cu o giubea de postav albastru, blănită cu blană de râs. El zări pe june şi-i zise cu gravitatea de boier de protipendadă:
— Cine eşti, mă băiete, şi ce voieşti de la mine?
Junele căzu în genunchi şi, sărutând pulpana anteriului, răspunse cu o voce lâncedă ce inspira compătimire:
— Să trăiţi întru mulţi şi fericiţi ani! Sunt Dinu Păturică, nemernicul fiu al preaumilitei voastre slugi treti-logofăt Ghinea Păturică, fostul odinioară vătaf de curte al înălţimii voastre.
— Ei bine, spune-mi ce vrei de la mine?
— Am o scrisoare de la tata către preacinstitul şi de bun neam obraz al măriei voastre.
— Ad-o-ncoace, să vedem acea scrisoare.

Junele se apropie de postelnicul ţinând capul plecat până la pământ şi-i dete scrisoarea; apoi căzu iarăşi în genunchi şi, stând în această poziţiune, aşteptă răspunsul.

(Nicolae Filimon, *Ciocoii vechi şi noi*)

1. Notează sinonime pentru sensul din text al cuvintelor: *ambiţiunea, grosolană, vechimii, absorbit, compătimire.* 10 p.
2. Precizează rolul semnelor de punctuaţie din secvenţa: *scurt la statură, cu faţa oacheşă, ochi negri, plini de viclenie, un nas drept* 5 p.
3. Explică particularităţile limbajului din fragment prin două exemple adecvate. 10 p.
4. Prezintă un tipar textual din fragmentul dat, ilustrându-l cu două caracteristici ale acestuia. 15 p.
5. Identifică în text două trăsături ale romanului realist pe care le vei ilustra cu secvenţe semnificiative. 20 p.
6. Realizează o caracterizare a personajului Dinu Păturică din text, evidenţiind două modalităţi de caracterizare şi minimum patru trăsături ale acestuia. 30 p.

Fişe de evaluare pentru romanul «Ciocoii vechi şi noi» de Nicolae Filimon
Unitatea ROMANUL, clasa a X-a

prof. Rusu Inga
C. N. «Avram Iancu» Ştei, Bihor

Fişa 2

Ca fanariot, născut în uliţele cele strâmte ale Fanarului, unde se urzesc şi se pun în lucrare cele mai întunecoase intrigi ce au ruinat Imperiul Greco-Roman, el moştenise din naştere un mare talent de intrigă şi de linguşire; ştia din încercare că raiul ceresc şi pământesc nu se poate deschide decât prin femei. […]

O singură dorință mai avea să-și împlinească, ca să ajungă la culmea fericirii sale.

El hrănea de mult timp un amor foarte tare pentru juna Maria, unica fiică a a banului C..., român de națiune; dar rangul tatălui frumoasei copile, sufletul ei nobil și curat, faptele ei pline de cuviință și de blândețe înfrângeau toate semețele dorințe ale depravatului venetic. De multe ori el se încercă a se duce la banul ca să ceară mâna fiicei sale: dar totdeauna un simțământ fatal îl oprea din această întreprindere. În acele momente de îndoială și descurajare el devenea posomorât și teribil. Adevărul, pe care Dumnezeu l-a pus și în inima celui mai mizerabil om, se prezenta în acele momente dinaintea lui și, arătându-i oglinda în care se răsfrângeau crimele prin care ajunsese la mărirea în care se afla, pare că-i zicea: "Privește, mizerabile, crimele tale și nu cuteza să pălești cu suflarea ta cea înveninată acel crin semănat de mâna Domnului în această vale a lacrimilor."

Dar dacă adevărul este pus în inima omului ca să-i arate calea ce duce la fericire, fatalitatea a voit ca pasiunile materiei să învingă mai totdeauna acest sfânt simțământ ce se manifestă în noi de câte ori voim să comitem vreo nelegiuire.

Astfel se întâmplă și cu fanariotul nostru; mustrarea de conștiință dispăru de la dânsul întocmai ca fulgerul sau ca spaima de-un minut ce simt copiii când sunt certați cu frăgezime de către părinții lor. El se hotărî într-o zi a merge la banul și, după mai multe complimente și lingușiri, reclamă de la dânsul onoarea de a deveni ginere al său.

Bătrânul rămase uimit de cutezanța cea mare a fanariotului; cunoscând însă influența ce exercita asupra principelui Caragea și relele ce ar fi putut să-i pricinuiască un refuz de-a dreptul, se prefăcu că primește cu bucurie propunerea și îl lăsă a se încânta de acest vis.

Grecul înțelese însă din trăsăturile feței bătrânului ura ce avea asupra lui; dar nu disperă, ci se duse la principele Caragea, plin de speranță că va dobândi prin forță ceea ce bătrânul îi refuzase prin manieră diplomatică.

(Nicolae Filimon, *Ciocoii vechi şi noi*)

1. Notează sinonime pentru sensul din text al cuvintelor: *urzesc, ruinat, moştenise, linguşire, reclamă.*. 10 p.
2. Precizează rolul semnelor de punctuaţie din secvența: *Privește, mizerabile, crimele tale și nu cuteza să pălești cu suflarea ta cea înveninată acel crin*. 5 p.
3. Explică particularităţile limbajului din fragment prin două exemple adecvate. 10 p.
4. Prezintă un tipar textual din fragmentul dat, ilustrându-l cu două caracteristici ale acestuia. 15 p.
5. Identifică în text două trăsături ale romanului realist pe care le vei ilustra cu secvenţe semnificiative. 20 p.
6. Realizează o caracterizare a personajului Andronache Tuzluc din text, evidenţiind două modalităţi de caracterizare şi minimum patru trăsături ale acestuia. 30 p.